

Югозападен университет “Неофит Рилски”
Правно-исторически факултет

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Димитрина Стефанова

член на научно жури в процедура за присъждане на образователната и
научна степен „доктор” по докторска програма „Връзки с
обществеността”,

област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление, 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки

на основание Заповед № 1585 от 29 юни 2016 г.

на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”

на дисертационен труд на тема

**„ СОЦИОЛОГИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ
НАГЛАСИ В ПРОЦЕСА НА СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА
МЛАДЕЖТА В РЕПУБЛИКА МОЛДОВА”**

Автор: Евгений Борисович Чирков, редовен докторант в катедра
„Връзки с обществеността”

Научен ръководител: доц. д-р Владимир Дулов

Данни за докторанта

Евгений Борисович Чирков притежава завършена магистърска степен по социология. Притежава богата трудова биография като към настоящия момент работи като ръководител на социални услуги. Интересите му са свързани с политиката и политическите настроения и нагласи. Отличава се с целеустременост, любознателност и умения за бърза адаптация към нова ситуация.

Обща характеристика на дисертационния труд

Представената за обсъждане дисертация на Евгений Чирков е в обем 198 стр., структурирана е в три глави с увод, заключение и приложения с богата библиография на български, молдовски, украински, английски и руски език, интернет материали.

Политическата култура е обект на наблюдение и изследване не само преди избори, но и в следизборен период. Формирането ѝ зависи от множество фактори, а трансформирането на политическите нагласи в голяма степен граничи със социалната промяна, за да обозначи един много широк клас социални явления. Политическата култура се реализира в социалното пространство. Тя се утвърждава със съгласието и съпричастието на широките обществени кръгове. За да стане част от политическия живот се създават необходимите условия и структури за нейното възприемане и поддържане. Когато бъде приета и утвърдена в масовото съзнание политиката става елемент на социализационната култура. Трябва да се има предвид, че изобщо всяка социална промяна в мисленето на хората, дори когато е сравнително малка по мащаби, дава пряко или косвено отражение върху множество елементи на политическия живот.

Актуалността на темата е добре обоснована. Акцентът в разработката е поставен върху проблема за политическата култура на

младежта и нейните психологически фактори. Целите и задачите са прекалено подробни, което затруднява в известна степен да се открие важното.

Както твърди авторът: ..”политическите нагласи и представи са основните елементи на масовото съзнание, по които можем да съдим за състоянието му и преобладаващите тенденции в него. Именно в тях се отразява нормативно-ценностният подход на различните групи от населението (и населението като цяло) към дейността на политическите институции и организации, на цялата политическа система, към принципите и нормите на тяхното функциониране” (стр. 5) Този аспект е добре анализиран в целия дисертационен труд, за да се покаже, че съществуват известни дефицити сред определени обществени групи. Те са установени с помощта на социологически методически средства и служат за направените изводи.

В първа глава се разгръща многоаспектно понятийният апарат, която е свързан с развитието на политическата култура в молдовското общество. Последователно са разяснени и интерпретирани понятията политическо съзнание и политическа социализация в контекста на политическата култура. Същевременно се правят изводи за факторите, от които зависи изграждането и формирането на политическо самосъзнание върху политическите процеси при младежта. Обърнато е сериозно внимание на функциите на политическата култура и значимостта ѝ в обществения живот. Подробно е разгледано политическото образование, в частност нивото на формираност на социално-психологическите механизми на политическата активност и на системата от политически отношения на личността и социално-психологическите методики за изучаването на отношенията и ценностните ориентации на личността. Като заключение на главата е отредена ролята на политическите нагласи в процеса на политическа социализация на младежта. Този богат литературен обзор

върху социално-психологическите фактори за изграждане на политическа култура поставят изследването в интердисциплинарен аспект, който е добре балансиран.

Втора глава последователно маркира положителните и отрицателните рефлексии на политическата култура на младежта от български произход в Република Молдова. Докторантът е запознат добре със същността на проблемите, имащи отношение към обществото в Молдова и тенденциите за развитието на формиране на политическата култура. Тук акцентът е съвсем конкретен и на базата на социологическата литература се разглеждат регионалните особености на организацията на властта и на културните традиции, което дава основание да се говори за териториално диференцирана общност от хора. Изследванията, които са анализирани и изводите към тях са свързани с изучаване на регионалните различия на политическата култура като предмет на социологическите изследвания. „Съществуващите регионалните общности се отличават с особено регионално съзнание, основано върху регионалната идентификация, регионалните интереси и ценности, върху общия исторически и политически опит, върху етноконфесионалните особености или става дума за сегментацията за политико-културното пространство на Молдова“ (стр. 70). В същият контекст и обвързано са открити и социално-демографски характеристики на населението, които също не са без значение за задълбоченото изучаване на темата. Всичко това е позволило на Евгений Чирков да обоснове убедително основните си тези. Като цяло втора глава е много широка и богата от гледна точка на социологически изследвания, свързани с изборния процес. И на базата на тях и интерпретацията на данните той успява да достигне до определени собствени приноси в оценката на политическите нагласи и политическата култура в една обособена територия на Република Молдова и да допринесе за обогатяване на наличните научни резултати.

Третата глава „Характеристики на емпиричните политически нагласи на младите хора. Организация и методически основи за изследването на политическата култура на студентската младеж” е посветена на практическото приложение на база на направените изводи. Логически са описани методите и техниките за провеждане на социологическото проучване, а също така целите, задачите, предметът, обектът, извадката и хипотезите и всичко това коректно от метеорологическа гледна точка. Безспорно тя е интересна, най-продуктивна и приносна. Тук подходът е оригинален, защото са направени и практически препоръки. В значителна степен интерес представляват не само данните за влиянието на факторите върху формирането на политическата култура, а и направените релевантни практико-приложни изводи върху теоретичната база в предишните глави и резултатите от изследването.

В дисертационните анализи и интерпретации докторантът разкрива изградените от него умения да организира и провежда научно изследване, да прави анализи и интерпретации.

Критични бележки, препоръки и въпроси:

Естествено към разработките в една толкова динамична сфера могат да се отправят както забележки, така и препоръки, които да дообогатят изследването, но най-важните, които съм открила са следните:

1. Политически обвързано е твърдението, че трябва да има изграждане на „демократична българска автономия в пределите на страната“ (стр. 17). Какво визира авторът с това изявление?
2. Част от текстовете звучат като политическа пропаганда. Авторът би трябвало да изчисти тези части, за да бъде коректно от научна гледна точка изследването.
3. На база на направените изводи каква програма за повишаване на политическата култура би предложил докторантът.

Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Приносните моменти са разделени в две групи – теоретични и практични. Коректно са формулирани приносите в теоретичен план и изведените от собственото проведено изследване.

Автореферат и публикации

Авторефератът е логически издържан и отразява структурата и съдържанието на основния текст в дисертацията като обобщава концентрирано по-важните аспекти на разработката, приносните моменти и публикациите. Бих отбелязала като положителни черти, че добре са изведени задълбочените теоретични познания, които докторантът притежава, умението да анализира протичащите в обществото в Молдова политически процеси, в резултат на съвременните обществени промени. Разработката е полезна още и със своята събирателна същност.

Заключение

Бележките ми не омаловажават стойността на труда, който е подготвил Евгений Чирков.

Развитата теза разкрива изследователските качества и способности на докторанта да обвързва решаването на конкретни задачи с потребностите на практиката. Работата е структурирана логично като се тръгва от концептуалната рамка и ключовите за труда понятия, след което са представени основните резултати от оценката на научната литература, посветена на изследваните от автора проблеми. Дисертационният труд изпълнява критериите и изискванията на законодателството за развитие на академичния състав и подзаконовите актове по неговото прилагане за разработване на дисертационен труд.

Предлагам на научното жури да присъди на Евгений Чирков научната и образователна степен „доктор”, професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки.

09.08.2016 г.
Благоевград

Изготвил рецензията:
доц. д-р Димитрина Стефанова